

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δέκατο τμήμα)

της 30ής Ιουνίου 2016*

«Προδικαστική παραπομπή — Οργάνωση του χρόνου εργασίας — Οδηγία 2003/88/ΕΚ — Δικαίωμα ετήσιας άδειας μετ' αποδοχών — Διδακτικό προσωπικό — Ειδική αναρρωτική άδεια — Ετήσια άδεια η οποία συμπίπτει με ειδική αναρρωτική άδεια — Δικαίωμα λήψεως της ετήσιας άδειας σε άλλη περίοδο»

Στην υπόθεση C-178/15,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, την οποία υπέβαλε το Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu X Wydział Pracy i Bezpieczeństwa Społecznego (πρωτοδικείο του Wrocław, 10ο τμήμα διαφορών εργατικού δικαίου και κοινωνικής ασφαλίσεως, Πολωνία) με απόφαση της 1ης Απριλίου 2015, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 20 Απριλίου 2015, στο πλαίσιο της δίκης

Alicja Sobczyszyn

κατά

Szkoła Podstawowa w Rzeplinie

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δέκατο τμήμα),

συγκείμενο από τους F. Biltgen, πρόεδρο τμήματος, E. Levits (εισηγητή) και M. Berger, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Y. Bot

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον B. Majczyna,

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την K. Herbout-Borczak και τον M. van Beek,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η πολωνική.

Απόφαση

- 1 Η αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 7 της οδηγίας 2003/88/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Νοεμβρίου 2003, σχετικά με ορισμένα στοιχεία της οργάνωσης του χρόνου εργασίας (ΕΕ 2003, L 299, σ. 9).
- 2 Η ως αίτηση υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Alicja Sobczyszyn και του Szkoła Podstawowa w Rzeplinie (δημοτικό σχολείο του Rzeplin, Πολωνία), το οποίο είναι εργοδότης της πρώτης, σχετικά με αίτημα της A. Sobczyszyn να ασκήσει το δικαίωμά της ετήσιας άδειας μετ' αποδοχών κατά τη διάρκεια έτους εντός του οποίου έλαβε ειδική αναρρωτική άδεια.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Το άρθρο 1 της οδηγίας 2003/88, με τίτλο «Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής», προβλέπει τα εξής:
«1. Η παρούσα οδηγία καθορίζει τις στοιχειώδεις προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας όσον αφορά την οργάνωση του χρόνου εργασίας.
2. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται:
α) στις ελάχιστες περιόδους [...] ετήσιας αδειας [...]
[...].»
- 4 Το άρθρο 7 της οδηγίας αυτής, με τίτλο «Ετήσια άδεια», ορίζει τα εξής:
«1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να παρέχεται σε όλους τους εργαζομένους ετήσια άδεια μετ' αποδοχών διάρκειας τουλάχιστον τεσσάρων εβδομάδων, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπουν οι εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές για την απόκτηση του σχετικού δικαιώματος και τη χορήγηση της άδειας.
2. Η ελάχιστη περίοδος ετήσιας άδειας μετ' αποδοχών μπορεί να αντικαθίσταται από χρηματική αποζημίωση μόνον σε περίπτωση τερματισμού της εργασιακής σχέσης.»
- 5 Το άρθρο 17 της οδηγίας 2003/88 προβλέπει ότι τα κράτη μέλη μπορούν να παρεκκλίνουν από ορισμένες διατάξεις της. Δεν επιτρέπεται όμως παρέκκλιση από το άρθρο 7 αυτής.

Το πολωνικό δίκαιο

- 6 Ο Ustawa –Karta Nauczyciela (νόμος περί διδακτικού προσωπικού) της 26ης Ιανουαρίου 1982 (Dz. U. του 2014, αριθ. 191, θέση 1198) συνιστά την ειδική νομοθεσία η οποία καθορίζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του διδακτικού προσωπικού. Ο Kodeks Pracy (εργατικός κώδικας), ο οποίος θεσπίστηκε με τον νόμο της 26ης Ιουνίου 1974 (Dz. U. του 1974, αριθ. 24, θέση 141), όπως έχει τροποποιηθεί, εφαρμόζεται στο διδακτικό προσωπικό μόνον επικουρικός.
- 7 Το άρθρο 64 του νόμου περί διδακτικού προσωπικού έχει ως εξής:
«1. Οι διδάσκοντες σε σχολείο στο οποίο η οργάνωση του χρόνου προβλέπει θερινές και χειμερινές διακοπές δικαιούνται ετήσια άδεια διάρκειας αντίστοιχης των ως άνω διακοπών, την οποία λαμβάνουν κατά τη διάρκεια αυτών των διακοπών.

[...]

3. Οι διδάσκοντες σε σχολείο στο οποίο δεν προβλέπονται σχολικές διακοπές δικαιούνται ετήσια άδεια 35 εργασίμων ημερών κατά την περίοδο η οποία καθορίζεται στο πρόγραμμα αδειών.

[...]

5a. Οι διδάσκοντες σε σχολείο στο οποίο δεν προβλέπονται σχολικές διακοπές δικαιούνται, σε περίπτωση ενάρξεως ή λύσεως της σχέσεως εργασίας κατά τη διάρκεια ημερολογιακού έτους, ετήσια άδεια ανάλογη της περιόδου κατά την οποία παρασχέθηκε εργασία, σύμφωνα με ειδικές διατάξεις.»

8 Το άρθρο 73 του ως άνω νόμου προβλέπει τα εξής:

«1. Ο διευθυντής του σχολείου χορηγεί στους διδάσκοντες οι οποίοι απασχολούνται με πλήρες ωράριο βάσει συμβάσεων αορίστου χρόνου, και οι οποίοι έχουν συμπληρώσει τουλάχιστον επτά χρόνια εργασίας στο σχολείο, ειδική αναρρωτική άδεια προκειμένου να υποβληθούν σε θεραπεία συνταγογραφείσα από ιατρό, για διάρκεια ενός έτους κατ' ανώτατο όριο, και δη άπαξ [...].

[...]

5. Κατά τη διάρκεια της ειδικής αναρρωτικής άδειας, ο διδάσκων διατηρεί το δικαίωμά του στον βασικό μηνιαίο μισθό, προσαυξημένου κατά το επίδομα αρχαιότητας, καθώς και το δικαίωμα σε άλλες επαγγελματικές παροχές, συμπεριλαμβανομένων των παροχών κοινωνικής ασφαλίσεως οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 54.

6. Το αργότερο δύο εβδομάδες πριν από τη λήξη της ειδικής αναρρωτικής άδειας, ο διευθυντής του σχολείου καλεί τον διδάσκοντα να υποβληθεί σε εξετάσεις προκειμένου να διαπιστωθεί ότι δεν αντενδείκνυται η άσκηση των καθηκόντων του.

[...]

8. Οι διδάσκοντες μπορούν να λάβουν νέα ειδική αναρρωτική άδεια το νωρίτερο ένα έτος κατόπιν της λήξεως της προηγούμενης ειδικής αναρρωτικής άδειας. Η διάρκεια των ειδικών αναρρωτικών αδειών δεν μπορεί σωρευτικώς να υπερβαίνει τα τρία έτη στο σύνολο της επαγγελματικής σταδιοδρομίας.

[...]

10. Ο συμβεβλημένος θεράπων ιατρός του διδάσκοντος αποφασίζει περί της αναγκαιότητας χορηγήσεως ειδικής αναρρωτικής άδειας προκειμένου αυτός να υποβληθεί στη συνταγογραφείσα θεραπευτική αγωγή. Κατά της αποφάσεως του προηγούμενου εδαφίου μπορεί να ασκηθεί προσφυγή ενώπιον του οργάνου που ορίζεται στις διατάξεις οι οποίες εκδίδονται δυνάμει της παραγράφου 11, και σύμφωνα με την προβλεπόμενη σε αυτές διαδικασία. [...].»

9 Το άρθρο 14 του εργατικού κώδικα περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο II αυτού, με τίτλο «Θεμελιώδεις αρχές του εργατικού δικαίου». Το εν λόγω άρθρο έχει ως εξής:

«Κάθε εργαζόμενος έχει δικαίωμα στην ανάπαυση, σύμφωνα με τους κανόνες για τις ώρες εργασίας, τις αργίες και την ετήσια άδεια.»

10 Το άρθρο 152, παράγραφος 1, του εργατικού κώδικα έχει ως εξής:

«Κάθε εργαζόμενος έχει δικαίωμα σε αδιάλειπτη ετήσια περίοδο άδειας μετ' αποδοχών (στο εξής: άδεια).»

11 Το άρθρο 165 του εργατικού κώδικα προβλέπει τα εξής:

«Εάν ο εργαζόμενος δεν μπορεί να λάβει την άδειά του εντός του προβλεπομένου χρόνου λόγω δικαιολογημένης απουσίας από την εργασία και, ιδίως, λόγω:

- 1) παροδικής αδυναμίας προς εργασία για λόγους υγείας,
- 2) απομονώσεως λόγω μεταδιδόμενης ασθένειας,
- 3) κλήσεως για συμμετοχή σε στρατιωτική άσκηση ή στρατιωτική εκπαίδευση για διάστημα έως 3 μηνών,
- 4) άδειας μητρότητας,

ο εργοδότης υποχρεούται να μεταθέσει την άδεια σε μεταγενέστερο χρόνο.»

12 Το άρθρο 166 του εργατικού κώδικα προβλέπει τα εξής:

«Αν η άδεια δεν ελήφθη λόγω:

- 1) παροδικής αδυναμίας προς εργασία για λόγους υγείας,
- 2) απομονώσεως λόγω μεταδιδόμενης ασθένειας,
- 3) κλήσεως για συμμετοχή σε στρατιωτική άσκηση ή στρατιωτική εκπαίδευση για διάστημα έως 3 μηνών,
- 4) άδειας μητρότητας,

ο εργοδότης υποχρεούται να μεταθέσει την άδεια σε μεταγενέστερο χρόνο.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

13 Από το έτος 2008, η A. Sobczyszyn διδάσκει στο «Szkoła Podstawowa w Rzeplinie» (σχολείο πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης του Rzeplin), το οποίο είναι εργοδότης της.

14 Την 1η Ιανουαρίου 2011 η A. Sobczyszyn edικαιούτο να λάβει 35 ημέρες ετήσιας άδειας σύμφωνα με το άρθρο 64, παράγραφος 3, του νόμου περί διδακτικού προσωπικού. Από τις 28 Μαρτίου έως τις 18 Νοεμβρίου 2011, της χορηγήθηκε από τον εργοδότη της, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 73 του ως άνω νόμου, ειδική αναρρωτική άδεια, προκειμένου να υποβληθεί σε θεραπευτική αγωγή συνταγογραφείσα από ιατρό.

15 Στις 27 Απριλίου 2012 η A. Sobczyszyn ζήτησε να λάβει τις μέρες ετήσιας άδειάς της του έτους 2011, τις οποίες δεν είχε λάβει λόγω της ειδικής αναρρωτικής άδειας. Ο εργοδότης της αρνήθηκε να της χορηγήσει την εν λόγω άδεια διότι, δεδομένου ότι για το έτος 2011 είχε προβλεφθεί ότι θα έπαιρνε την ετήσια άδειά της από την 1η έως την 31η Ιουλίου 2011, το δικαίωμά της ετήσιας αδειας είχε απορροφηθεί από την περίοδο της ειδικής αναρρωτικής άδειας, καθόσον η τελευταία συνέπιπτε με τις ημερομηνίες αυτές.

16 Το αιτούν δικαστήριο, ενώπιον του οποίου προσέφυγε η A. Sobczyszyn, αμφιβάλλει ως προς τη συμβατότητα των εθνικών διατάξεων, οι οποίες διέπουν την ετήσια άδεια του διδακτικού προσωπικού, προς το άρθρο 7 της οδηγίας 2003/88. Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι το Δικαστήριο δεν

είχε έως σήμερα την ευκαιρία να ασχοληθεί με το ζήτημα της ερμηνείας της επίμαχης διατάξεως του δικαίου της Ένωσης, στην περίπτωση που περίοδος ετήσιας άδειας επικαλύπτει περίοδο ειδικής αναρρωτικής άδειας, όπως αυτή προβλέπεται στην πολωνική νομοθεσία.

- 17 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu X Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (πρωτοδικείο του Wrocław, 10ο τμήμα διαφορών εργατικού δικαίου και κοινωνικής ασφαλίσεως, Πολωνία) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχει το άρθρο 7 της οδηγίας 2003/88, κατά το οποίο τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να παρέχεται σε όλους τους εργαζομένους ετήσια άδεια μετ' αποδοχών διάρκειας τουλάχιστον τεσσάρων εβδομάδων, κατά τους όρους που προβλέπουν οι εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές για την απόκτηση του σχετικού δικαιώματος και τη χορήγηση της άδειας, την έννοια ότι διδάσκων ο οποίος έλαβε ειδική αναρρωτική άδεια, όπως προβλέπει ο νόμος περί διδακτικού προσωπικού, έχει επίσης δικαίωμα να ασκήσει το δικαίωμά του λήψεως ετήσιας άδειας, όπως προβλέπεται από τις γενικές διατάξεις του εργατικού δικαίου, εντός του έτους κατά το οποίο έλαβε και την ειδική αναρρωτική άδεια;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

- 18 Με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 7 της οδηγίας 2003/88 έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική διάταξη ή πρακτική, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, βάσει της οποίας εργαζόμενος ευρισκόμενος σε ειδική αναρρωτική άδεια που του χορηγήθηκε δυνάμει του εθνικού δικαίου κατά τη διάρκεια της περιόδου ετήσιας άδειας, η οποία είναι προκαθορισμένη στον προγραμματισμό αδειών της επιχειρήσεως όπου αυτός εργάζεται, δεν έχει δικαίωμα, κατόπιν της λήξεως της ειδικής αναρρωτικής άδειας, να λάβει την ετήσια αδειά του σε μεταγενέστερο χρόνο.
- 19 Συναφώς, πρέπει καταρχάς να υπομνησθεί ότι, όπως προκύπτει από το γράμμα του άρθρου 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/88, διάταξη από την οποία, όπως προβλέπεται στην ίδια την οδηγία, δεν επιτρέπεται παρέκκλιση, κάθε εργαζόμενος δικαιούται ετήσια άδεια μετ' αποδοχών διάρκειας τουλάχιστον τεσσάρων εβδομάδων. Το δικαίωμα κάθε εργαζομένου για ετήσια άδεια μετ' αποδοχών πρέπει να θεωρηθεί ως αρχή του κοινωνικού δικαίου της Ένωσης με ιδιαίτερη σημασία, από την οποία δεν μπορεί να γίνεται παρέκκλιση και της οποίας η εφαρμογή από τις αρμόδιες εθνικές αρχές πρέπει να γίνεται εντός των ορίων που προβλέπει ρητώς η ίδια η οδηγία 2003/88 (βλ. απόφαση της 10ης Σεπτεμβρίου 2009, Vicente Pereda, C-277/08, EU:C:2009:542, σκέψη 18 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 20 Δεύτερον, σημειωτέον ότι το δικαίωμα ετήσιας άδειας μετ' αποδοχών δεν συνιστά απλώς αρχή ιδιαίτερης σημασίας του κοινωνικού δικαίου της Ένωσης, αλλά έχει και ρητώς κατοχυρωθεί στο άρθρο 31, παράγραφος 2, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στον οποίο το άρθρο 6, παράγραφος 1, ΣΕΕ προσδίδει την ίδια νομική ισχύ με αυτήν των Συνθηκών (βλ. αποφάσεις της 22ας Νοεμβρίου 2011, KHS, C-214/10, EU:C:2011:761, σκέψη 37, και της 3ης Μαΐου 2012, Neidel, C-337/10, EU:C:2012:263, σκέψη 40).
- 21 Τρίτον, το δικαίωμα ετήσιας άδειας μετ' αποδοχών δεν μπορεί να ερμηνεύεται στενώς (βλ. απόφαση της 22ας Απριλίου 2010, Zentralbetriebsrat der Landeskrankenhäuser Tirols, C-486/08, EU:C:2010:215, σκέψη 29).
- 22 Επιπροσθέτως, το Δικαστήριο έχει ήδη αποφανθεί ότι το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/88 δεν αποκλείει, καταρχήν, εθνική ρύθμιση προβλέπουσα λεπτομερείς κανόνες για την άσκηση του δικαιώματος ετήσιας άδειας μετ' αποδοχών το οποίο κατοχυρώνεται ρητώς στην ως άνω οδηγία, οι οποίοι προβλέπουν ακόμη και την απόσβεση του εν λόγω δικαιώματος κατά τη λήξη μιας περιόδου

αναφοράς, υπό την προϋπόθεση όμως ότι ο εργαζόμενος του οποίου το δικαίωμα ετήσιας άδειας μετ' αποδοχών αποσβέστηκε είχε πράγματι τη δυνατότητα να ασκήσει το δικαίωμα αυτό (απόφαση της 10ης Σεπτεμβρίου 2009, Vicente Pereda, C-277/08, EU:C:2009:542, σκέψη 19 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 23 Επίσης, προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου ότι ο σκοπός του δικαιώματος ετήσιας άδειας μετ' αποδοχών είναι να παρέχεται στον εργαζόμενο η δυνατότητα να αναπαυθεί και να έχει στη διάθεσή του ένα χρονικό διάστημα ανάπαυλας και αναψυχής (βλ. απόφαση της 20ής Ιανουαρίου 2009, Schultz-Hoff κ.λπ., C-350/06 και C-520/06, EU:C:2009:18, σκέψη 25).
- 24 Εξ αυτού, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, σε περίπτωση επικάλυψως ετήσιας άδειας και αναρρωτικής άδειας, το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/88 έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνικές διατάξεις ή πρακτικές οι οποίες προβλέπουν ότι το δικαίωμα ετήσιας άδειας μετ' αποδοχών αποσβέννυται κατά τη λήξη της περιόδου αναφοράς και/ή μιας περιόδου μεταφοράς που καθορίζεται από το εθνικό δίκαιο ακόμη και όταν ο εργαζόμενος ευρισκόταν σε αναρρωτική άδεια κατά τη διάρκεια ολόκληρης ή μέρους της περιόδου αναφοράς και η ανικανότητά του προς εργασία συνεχίστηκε μέχρι τη λήξη της σχέσεως εργασίας, εξ αυτού δε του λόγου δεν είχε πράγματι τη δυνατότητα να ασκήσει το δικαίωμά του ετήσιας άδειας μετ' αποδοχών (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 20ής Ιανουαρίου 2009, Schultz-Hoff κ.λπ., C-350/06 και C-520/06, EU:C:2009:18, σκέψη 49, και της 10ης Σεπτεμβρίου 2009, Vicente Pereda, C-277/08, EU:C:2009:542, σκέψη 19).
- 25 Ειδικότερα, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι ο σκοπός του δικαιώματος ετήσιας άδειας μετ' αποδοχών, ο οποίος είναι να παρέχεται στον εργαζόμενο η δυνατότητα να αναπαυθεί και να έχει στη διάθεσή του ένα χρονικό διάστημα ανάπαυλας και αναψυχής, διαφέρει από τον σκοπό του δικαιώματος αναρρωτικής άδειας, του οποίου σκοπός είναι να καταστήσει δυνατή την αποκατάσταση της υγείας του εργαζομένου (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση της 21ης Ιουνίου 2012, ANGED, C-78/11, EU:C:2012:372, σκέψη 19 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 26 Λαμβανομένων υπόψη των διαφορετικών σκοπών των εν λόγω δύο ειδών άδειας, το Δικαστήριο έκρινε ότι ο εργαζόμενος που βρίσκεται σε αναρρωτική άδεια κατά τη διάρκεια προκαθορισμένης περιόδου ετήσιας άδειας δικαιούται, κατόπιν αιτήσεώς του και προκειμένου να μπορέσει να κάνει πραγματικά χρήση της ετήσιας άδειάς του, να λάβει την άδεια αυτή σε χρονική περίοδο άλλη από εκείνη που συμπίπτει με την περίοδο της αναρρωτικής άδειας (βλ. αποφάσεις της 10ης Σεπτεμβρίου 2009, Vicente Pereda, C-277/08, EU:C:2009:542, σκέψη 22, και απόφαση της 21ης Ιουνίου 2012, ANGED, C-78/11, EU:C:2012:372, σκέψη 20).
- 27 Με γνώμονα τις σκέψεις αυτές, των οποίων χωρεί πλήρης εφαρμογή σε περίπτωση όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, στην οποία ειδική αναρρωτική άδεια επικαλύπτει προκαθορισμένη περίοδο ετήσιας άδειας, πρέπει να κριθεί εάν, λαμβανομένων υπόψη των ενδεχομένως διαφορετικών σκοπών των δύο επίμαχων ειδών άδειας, αυτή η επικάλυψη είναι ικανή να εμποδίσει τη λήψη, σε μεταγενέστερο χρόνο, της ετήσιας άδειας την οποία δικαιούται ο εργαζόμενος.
- 28 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, καίτοι εν τέλει απόκειται στον εθνικό δικαστή, ο οποίος είναι ο μόνος αρμόδιος να ερμηνεύσει την εθνική νομοθεσία, να κρίνει εάν ο σκοπός της ειδικής αναρρωτικής άδειας διαφέρει από εκείνον της ετήσιας άδειας μετ' αποδοχών του άρθρου 7 της οδηγίας 2003/88, όπως αυτό έχει ερμηνευθεί από το Δικαστήριο, το Δικαστήριο, καλούμενο να δώσει χρήσιμη απάντηση στο εθνικό δικαστήριο προκειμένου να επιλυθεί η υπό κρίση διαφορά, μπορεί να του παράσχει, προς τον σκοπό αυτόν, ενδείξεις προκύπτουσες από το σύνολο των στοιχείων που το ίδιο το εθνικό δικαστήριο έχει προσκομίσει, και ιδίως από την αιτιολογία της αποφάσεως περί παραπομπής.
- 29 Όσον αφορά τον σκοπό του δικαιώματος ειδικής αναρρωτικής άδειας, όπως αυτό κατοχυρώνεται στην πολωνική νομοθεσία, υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 73, παράγραφος 1, του νόμου περί διδακτικού προσωπικού προβλέπει ότι η συγκεκριμένη άδεια χορηγείται προκειμένου ο διδάσκων «να υποβληθεί

σε θεραπευτική αγωγή συνταγογραφείσα από ιατρό», διάρκειας ενός έτους κατ' ανώτατο όριο, και δη άπαξ. Κατά την παράγραφο 10 του άρθρου αυτού, ο συμβεβλημένος θεράπων ιατρός του διδάσκοντος είναι εκείνος που αποφασίζει «περί της αναγκαιότητας χορηγήσεως ειδικής αναρρωτικής άδειας προκειμένου ο διδάσκων να υποβληθεί στη συνταγογραφείσα θεραπευτική αγωγή». Επιπροσθέτως, το άρθρο 73, παράγραφος 6, του ως άνω νόμου προβλέπει ότι δύο εβδομάδες πριν τη λήξη της ως άνω άδειας, ο διδάσκων «πρέπει να υποβληθεί σε εξετάσεις», προκειμένου να διαπιστωθεί ότι δεν αντενδείκνυται η επανάσκηψη των καθηκόντων του.

- 30 Ωστόσο, όπως επισήμανε και το ίδιο το αιτούν δικαστήριο στην αίτησή του προδικαστικής αποφάσεως, τα στοιχεία που αναφέρονται στην προηγούμενη σκέψη της παρούσας αποφάσεως φαίνεται να επιβεβαιώνουν την εκτίμηση ότι η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης ειδική αναρρωτική άδεια έχει ως σκοπό την αποκατάσταση της υγείας των εργαζομένων στους οποίους συνταγογραφείται και όχι, αντιθέτως προς όσα ισχύουν για την ετήσια άδεια μετ' αποδοχών του άρθρου 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/88, να εξασφαλίσει για τους εργαζομένους περίοδο ανάπαυλας και αναψυχής, καθόσον αυτοί πρέπει να υποβληθούν σε θεραπευτική αγωγή συνταγογραφείσα από ιατρό.
- 31 Επομένως, με γνώμονα αυτά τα στοιχεία, καθώς και το σύνολο των στοιχείων βάσει των οποίων απονέμεται σε εθνικό επίπεδο το δικαίωμα ειδικής αναρρωτικής άδειας, απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εκτιμήσει εάν ο σκοπός αυτής της άδειας διαφέρει από εκείνη του δικαιώματος ετήσιας άδειας, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 7 της οδηγίας 2003/88, όπως αυτό έχει ερμηνευθεί από το Δικαστήριο.
- 32 Στην περίπτωση που το αιτούν δικαστήριο καταλήξει στο συμπέρασμα ότι όντως υφίσταται τέτοια διαφορά, η εθνική νομοθεσία πρέπει να προβλέπει την υποχρέωση του εργοδότη να χορηγεί στον οικείο εργαζόμενο ετήσια άδεια σε άλλη περίοδο, την οποία προτείνει ο εργαζόμενος, και η οποία δεν θίγει, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων, τα συμφέροντα του εργοδότη, χωρίς να αποκλείεται εκ των προτέρων το ενδεχόμενο η περίοδος αυτή να τοποθετείται εκτός της περιόδου αναφοράς της επίμαχης ετήσιας άδειας (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση της 10ης Σεπτεμβρίου 2009, *Vicente Pereda*, C-277/08, EU:C:2009:542, σκέψεις 22 και 23).
- 33 Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου, μολονότι το θετικό αποτέλεσμα της ετήσιας άδειας μετ' αποδοχών για την ασφάλεια και την υγεία του εργαζομένου διασφαλίζεται πλήρως όταν η άδεια λαμβάνεται εντός του έτους για το οποίο προβλέπεται, δηλαδή κατά τη διάρκεια του τρέχοντος έτους, εντούτοις αυτός ο χρόνος αναπαύσεως δεν χάνει την αξία του από την άποψη του ως άνω αποτελέσματος, αν χρησιμοποιηθεί σε μεταγενέστερη περίοδο (βλ. αποφάσεις της 6ης Απριλίου 2006, *Federatie Nederlandse Vakbeweging*, C-124/05, EU:C:2006:244, σκέψη 30, καθώς και της 20ής Ιανουαρίου 2009, *Schultz-Hoff κ.λπ.*, C-350/06 και C-520/06, EU:C:2009:18, σκέψη 30).
- 34 Κατόπιν του συνόλου των προεκτεθέντων, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/88 έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική διάταξη ή πρακτική, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, βάσει της οποίας εργαζόμενος ευρισκόμενος σε ειδική αναρρωτική άδεια που του χορηγήθηκε δυνάμει του εθνικού δικαίου κατά τη διάρκεια της περιόδου ετήσιας άδειας, η οποία είναι προκαθορισμένη στον προγραμματισμό αδειών της επιχειρήσεως όπου αυτός εργάζεται, ενδέχεται να μη δύναται, κατόπιν της λήξεως της ειδικής αναρρωτικής άδειας, να λάβει την ετήσια αδειά του σε μεταγενέστερο χρόνο, υπό την προϋπόθεση ότι ο σκοπός του δικαιώματος ειδικής αναρρωτικής άδειας διαφέρει από τον σκοπό του δικαιώματος ετήσιας άδειας, στοιχείο που απόκειται στον εθνικό δικαστή να εξακριβώσει.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 35 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σε αυτό απόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δέκατο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/88/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Νοεμβρίου 2003, σχετικά με ορισμένα στοιχεία της οργάνωσης του χρόνου εργασίας, έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική διάταξη ή πρακτική, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, βάσει της οποίας εργαζόμενος ευρισκόμενος σε αναρρωτική άδεια που του χορηγήθηκε δυνάμει του εθνικού δικαίου κατά τη διάρκεια της περιόδου ετήσιας άδειας, η οποία είναι προκαθορισμένη στον προγραμματισμό αδειών της επιχειρήσεως όπου αυτός εργάζεται, ενδέχεται να μη δύναται, κατόπιν της λήξεως της ειδικής αναρρωτικής άδειας, να λάβει την ετήσια άδειά του σε μεταγενέστερο χρόνο, υπό την προϋπόθεση ότι ο σκοπός του δικαιώματος ειδικής αναρρωτικής άδειας διαφέρει από τον σκοπό του δικαιώματος ετήσιας άδειας, στοιχείο που απόκειται στον εθνικό δικαστή να εξακριβώσει.

(υπογραφές)